

Asia: VN/1258/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi sekä sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamisesta

1. Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain lukua 7 Palkkatuki koskevat kysymykset

1 § Palkkatuki (sis. palkkatuen määritelmän)

- **Lisättäisiin palkkatuen tarkoitukseen vammaisten ja pitkäaikaissairaiden sekä 60 vuotta täyttäneiden pitkäaikaistyöttömien työn saannin ja työelämään osallisuuden lisääminen.**

Tämä on tärkeä asia, palkkatuki merkittävässä roolissa myös vammaisten, pitkäaikaissairaiden ja yli 60-vuotiaiden työllistämisessä

2 § Palkkatuen yleiset edellytykset

- **Rajattaisiin palkkatuetun työn kohderyhmää**

Alentuneesti työkykyiset, ketkä tähän kuuluvat?

Kohderyhmä tulisi selkeästi rajata pykälätasolla, niin, että lain soveltaminen helpottuu.

Säilyykö palkkatukioikeus jatkossakin 25–49-vuotiailla pitkäaikaistyöttömillä? On tärkeä palkkatuen kohderyhmä, koska muutoin on vaarana, että tälle kohderyhmälle ei ole työmahdollisuuksia tarjolla.

Heikennyksenä ettei palkkatukea myönnetä vuorotteluvapaan sijaisen palkkaamiseen vaikka se olisi työttömän työnhakijan työllistymisen kannalta tarkoituksen mukaista.

3 § Työnantajaan liittyvät palkkatuen edellytykset

- **Työnantajiin lisättäisiin hyvinvointialue ja poistettaisiin luonnollinen henkilö, joka ei harjoita taloudellista toimintaa (kotitalous)**

- **Tuotannollisista tai taloudellisista syistä viimeisten 12 kuukauden aikana irtisanoneelle työnantajalle tuki voitaisiin myöntää, jos tämä on ottanut saman määrän henkilöitä työhön irtisanomisen jälkeen**
- **Palkkatukea ei myönnettäisi uudestaan työnantajalle saman henkilön palkkaamiseen poikkeuksena vamman tai sairauden perusteella, oppisopimuskoulutukseen tai 60 vuotta täyttäneen pitkäaikaistyöttömän työllistämiseen myönnetty tuki tietyin edellytyksin**

Hyvinvointialueet ovat isoja työnantajia – Palkkatukea ei myönnettäisi uudelleen samalle työnantajalle- rajaus heikentää jatkossa työttömien työllistymistä.

Palkkatuen myöntämisessä tulisi tehdä poikkeus palkkatuen jatkohakemusta käsiteltäessä, jos palkkatukea haetaan pysyvän vamman perusteella jo aiemmin voimassa olleeseen työsuhteeseen. Nykyisellään irtisanomiset estävät vammaisen henkilön palkkatuen saamisen uudelle työsopimusjaksolle. Tämä on epäkohta niille vammaisille henkilöille, joilla vamma ja työnkyvyn rajoite on pysyvä ja siksi palkkatuki on työsuhteen edellytys.

Palkkatukea voisi antaa yhtä aikaa useammalle työnantajalle, se mahdollistaisi isompia tuntimääriä asiakkaille. Olisi tärkeää, että palkkatuki vastaisi nyky- työelämän tarpeisiin ja mahdollistaisi työskentelyn useammalla työnantajalla sekä tukisi keikkatyön tekoa.

Onko luonnollisen henkilön poistamisella vaikutusta kevytyrittäjiin tai mm. henkilökohtaisen avun työnantajina toimiviin? Jos on, niin ei pidä poistaa.

5 § Palkkatuella katettavat palkkakustannukset

- **Työnantajan sivukuluja ja lomarahaa ei jatkossa luettaisi palkkatuella katettaviin kustannuksiin**
- **Muita tarkennuksia tukikelpoisten kustannusten määritelmään**

Palkkatuella katettavaksi palkkakustannukseksi ei jatkossa katsottaisi työnantajan maksettaviksi tulevia palkan sivukuluja. Lomarahaa ei jatkossa voisi kattaa palkkatuella: Hyvinvointialue iso työnantaja ja tämä lisää huomattavasti palkkatukityöllistämisen kustannuksia ja vähentää työllistettyjen määrää.

Onko lisäksi vaikutusta siihen, kuka haluaa jatkossa työllistää, jos sivukuluja ja lomarahaa ei lueta mukaan?

Palkkatuen määrän prosentuaalisen muutoksen vaikutukset ovat vähäiset. Toki 70 % tuki on vaikuttavampi työnantajille.

Kuntien velvoitetyöllistettävien kohdalla 50% tuki palkkakustannuksista on huomattava heikennys. Kunnilla on kuitenkin lakiin perustuva velvoite työllistää. Miten tähän suhteutuu myös ajatus, että palkkatukea ei saa saman työnantajan palvelukseen toista kertaa; monesti velvoite aktivoituu saman henkilön kohdalla uudelleen.

6 § Palkkatuen määrä ja kesto

- Tuen määrä olisi työttömyyden kestosta riippumatta 50 % palkkakustannuksista
- Tuen kesto 5 tai 10 kuukautta, kuitenkin enintään työsuhteen pituinen
- Palkkatuki voitaisiin myöntää uudelleen toiselle työnantajalle heti edellisen palkkatukijakson päätyttyä, jos henkilö kuuluisi edelleen palkkatuen kohderyhmään ja tuen myöntäminen olisi tarkoituksenmukaista

Palkkatuen kesto 5 kk liian lyhyt aika työhön perehtymiseen ja osaamisen kehittämiseen.

Kestoajan 10 kk rajoitus estää työnsuunnittelijoiden palkkaamisen (nykyisin 2 v). Työnsuunnittelijat tekevät asiakastyötä, lyhytkestoiset työsuhteet asiakkaiden kannalta haitallisia.

Ns. jäähysäännön poistaminen hyvä uudistus; edistää jatkopolutusta ja työllistymistä.

7 § Palkkatuki alentuneesti työkykyisen palkkaamiseen

- Tuen määrä olisi 70 prosenttia palkkakustannuksista
- Tuki myönnettäisiin 10 kuukauden ajaksi sillä perusteella, että vamma tai sairaus vaikeuttaa huomattavasti sopivan työn saamista
- Tukea voitaisiin jatkaa samalla työnantajalla tietyin edellytyksin enintään 24 kuukauden jaksoissa.

Tarvitaanko palkkatuen jatkolle tuore lääkärintodistus työterveyshuollosta, jos kyseessä on vamma ja työ- ja toimintakyvyn pysyvät rajoitteet ovat tiedossa ja ne on todettu aiemmin?

8 § 100 prosentin palkkatuki

- **Tuki myönnettäisiin 10 kuukaudeksi. Tukikelpoisia palkkakustannuksia korotettaisiin kertoimella 1,23 työnantajan sivukulujen kattamiseksi laskennallisesti.**
- **100 prosentin palkkatuki olisi mahdollinen kaikille yhdistyksille, säätiöille ja rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille**
- **Jos työnantajan toiminnalla on työ- ja elinkeinotoimiston arvion mukaan vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, 100 prosentin palkkatuki myönnettäisiin de minimis -tukena. Muussa tapauksessa tuki olisi EU:n valtiontukisääntelyn ulkopuolista tukea. Arvioinnin kriteereistä säädettäisiin erikseen valtioneuvoston asetuksella.**

Onko kunnilla ja hyvinvointialueilla mahdollisuus 100% palkkatukeen ja onko siinä jotain henkilö- tai euromäärisiä rajoitteita?

Onko tämä mahdollista myös työkyvyttömyyseläkkeellä oleville, jotka ovat työnhakijoina ja työttömyys pitkittyy? Tulkitaan työkyvyttömyyseläkkeellä oleva työnhakija työttömäksi?

10 § Palkkatuki oppisopimuskoulutukseen

- **Palkkatuen määrä oppisopimuskoulutuksessa olisi 50 % ja pysyisi samana koko koulutuksen keston ajan**
- **Palkkatukea myönnettäessä tuki olisi mitoitettava koko sille ajalle, jonka työ- ja elinkeinotoimisto arvioi tarkoituksenmukaiseksi.**
- **Tukea voitaisiin jatkaa, jos henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukainen oppisopimuskoulutuksen kesto muuttuu koulutuksen aikana**

Työkyvyttömyyseläkkeellä olevalla ei ole mahdollisuutta opiskella nykyisen ansaintarajan puitteissa oppisopimuksella. Työssäoppiminen ja tekemällä oppiminen on kuitenkin esim. monelle kehitysvammaiselle omin tapa omaksua teoriaa. Voiko siinä tapauksessa opiskella tutkintoon johtavaa koulutusta tai tutkinnon osia ja olla samalla palkkatuetussa työssä. Tämä tukisi työllistymistä ja tukisi tasavertaisuutta.

11 § Tuella palkatun siirtäminen

- **Edelleen siirtämisestä tehtäisiin erillinen päätös ja säädettäisiin edellytykset edelleen siirtämiselle**

Kilpailun vääristymää ei synny silloin, kun julkinen sektori edelleen sijoittaa yleishyödyllisiin, ei elinkeinotoimintaa harjoittaviin 3. sektorin yhdistyksiin. Yhdistysten taloudellinen tilanne ei mahdollista käyvän korvauksen maksamista, joten tämä toteutuessaan estää edelleen siirtämisen näissä tilanteissa.

Kuntien työllistämismallin piirissä olevia on edelleen siirretty esim. sosiaali- ja terveystieteille, kun kunnasta ei ole soveltuvia tehtäviä löydetty. Näissäkin tilanteissa ei ole tarkoituksen mukaista maksaa käyttäjäkorvausta.

2. Huomioita lukuun 7a 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki

Huomioita 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuesta (luku 7a, uusi luku)

- Tuki on uusi
- Tuki myönnettäisiin ilman tarkoituksenmukaisuusharkintaa, jos laissa säädetyt edellytykset täyttyvät.
- Tukea maksettaisiin 70 prosenttia tukikelpoisista palkkakustannuksista 10 kuukaudelta, kuitenkin enintään työsuhteen keston ajalta.
- Tukikelpoisina kustannuksina pidettäisiin samoja palkkakustannuksia kuin palkkatuetussa työssä.

Hyvä uudistus

3. Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

- Työvoimakoulutuksen yhteishankinta (5 luku 7§) ja työolosuhteiden järjestelytuki (10 luku 3§)
- Työllisyyspoliittinen-avustus (säädetäisiin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetulla asetuksella)
- Työsopimuslain 13 luvun 6 §:n 2 momentin 2 kohdan muuttaminen

-

4. Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

-

5. Huomiot julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain muihin lukuihin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

Kommentit julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain lukuihin 1, 2, 3, 11, 12, 13 ja 14, 7 luvun 4, 9 ja 12-15 §:iin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

- Mainittuihin lukuihin ja lakeihin on tehty vähäisiä tai teknisiä muutoksia.

-

6. Yleiset huomiot

Yleiset huomiot:

- a. Huomiot ehdotetun sääntelyn suhteesta hyvään hallintoon ja perustuslakiin**
- b. Huomiot esitysluonnoksen vaikutusarvioinnista**
- c. Muuta kommentoitavaa**

Kokonaisuutena lakimuutoksesta jää huoli pitkäaikaistyöttömistä, joilla ei ole edellytyksiä työllistyä avoimille työmarkkinoille. Antaako uusi laki riittävässä määrin mahdollisuuden työllistyä palkkatuella myös heille.

TE24 esitysluonnoksessa s. 125 todetaan: "Erona nykyiseen olisi kuitenkin se, ettei palkkatukea olisi mahdollista myöntää kunnalle tai kuntayhtymälle eikä myöskään näiden määräysvallassa olevalle yhteisölle. Lakiin ei sisältyisi myöskään nykyisen kaltaista määrärahan osoittamista valtion virastolle tai laitokselle työttömän työnhakijan palkkaamisesta aiheutuviin kustannuksiin."? Tässä lausunnon alla olevassa lakiehdotuksessa kuitenkin todetaan, että palkkatukea on mahdollista myöntää kunnille, kuntayhtymille, hyvinvointialueille.

Kirmanen Tiina
Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystyöpiiri

Kukkonen Kirsi
Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystyöpiiri - Etelä-Karjalan hyvinvointialue
1.1.2023 alkaen